

(Nie)zapomniany Wiedeńczyk. Konferencja z okazji 200-lecia śmierci Józefa Maksymiliana Ossolińskiego

Wiedeń, 18-19 czerwca 2026

Call for Papers

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do udziału w konferencji ***(Nie)zapomniany wiedeńczyk. Konferencja z okazji 200-lecia śmierci Józefa Maksymiliana Ossolińskiego***, która odbędzie się w dniach **18-19 czerwca 2026** w **Bibliotece Narodowej Republiki Austrii w Wiedniu** oraz **Instytucie Polskim w Wiedniu**.

Celem konferencji jest przypomnienie osoby i dokonań **Józefa Maksymiliana Ossolińskiego (1754-1826) – prefekta Biblioteki Cesarskiej**, działacza politycznego, kolekcjonera, historyka literatury, tłumacza i literata, fundatora **Zakładu Narodowego im. Ossolińskich**. W Polsce Ossoliński znany jest przede wszystkim z tej ostatniej inicjatywy. Założona przez niego instytucja funkcjonuje sprawnie do dziś wedle jego założeń. Rok 2026 został przez Sejm RP ustanowiony **Rokiem Józefa Maksymiliana Ossolińskiego**. Ranga Ossolineum spowodowała, że zapomniano o Ossolińskim jako pisarzu, historyku, badaczu, polityku. W Austrii został niemal całkowicie zapomniany, choć pełnił ważną funkcję na dworze cesarskim. Organizowana konferencja pozwoli na **przywrócenie go pamięci** i nową ocenę jego dokonań.

Ossoliński to osoba ukryta za swoim największym dziełem – fundacją Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Hrabia własnymi opowieściami przyczynił się do utrwalenia w literaturze naukowej błędnej daty urodzenia. Podawał do wiadomości 1748 rok jako rok swoich urodzin, co nie było zgodne z prawdą. Wiele prac rozpoczął, pozostawił w rękopisach kilka redakcji, podobnie było z tłumaczeniami. Za jego życia ukazało się drukiem tylko kilka dzieł. Debiutował na łamach czasopisma „Zabawy Przyjemne i Pożyteczne” w 1771 roku. W latach osiemdziesiątych XVIII wieku opublikował okolicznościowy wiersz związany ze śmiercią męża pochodzącej z Ossolińskich hrabiny Jabłonowskiej, **przekłady** utworów Seneki, Jerzego Ossolińskiego i Łukasza Opalińskiego. Jego najważniejsze dzieło, ***Wiadomości historyczno-krytyczne do dziejów literatury polskiej***, ukazały się w 1819 roku. Samuel Bogumił Linde, bibliotekarz Ossolińskiego w Wiedniu i autor pierwszego słownika języka polskiego, przetłumaczył fragment tej pracy dotyczący Wincentego Kadłubka na niemiecki w 1822 roku. Książka spotkała się wtedy ze sporym zainteresowaniem odbiorców. Inne prace ukazały się w Polsce w 1852 roku, potem dopiero sto lat później.

Po III rozbiorze Polski i wywiezieniu pierwszej publicznej polskiej biblioteki braci Załuskich do Rosji, Ossoliński postanowił zbierać wszelkie świadectwa piśmiennicze dotyczące polskiej kultury i historii, by przekazać je potomnym. Widział w tym możliwość **zachowania polskości**. Pasjonowała go **Słowiańszczyzna**, z tego powodu zgromadził także druki i rękopisy cerkiewno-słowiańskie i czeskie. W Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej w tym czasie byli ludzie podobni Ossolińskiemu, zakładali muzea, zbierali pamiątki ojczyste, angażowali w politykę.

Zamierzeniem konferencji jest ukazanie działalności Ossolińskiego na tle procesów przełomu XVIII i XIX wieku oraz biografii innych osób żyjących w tym okresie i reprezentujących podobne postawy życiowe i twórcze, podobne zainteresowania i pasje.

Zapraszamy do nadsyłania propozycji referatów dotyczących życia i twórczości Józefa Maksymiliana Ossolińskiego oraz powiązanych tematów z tego okresu. Podczas sympozjum przewidziano kilka bloków tematycznych, pozwalających przybliżyć okres, w którym żył Ossoliński i jemu podobni:

- A. Józef Maksymilian Ossoliński – życie i działalność w Wiedniu;
- B. Działalność literacka J. M. Ossolińskiego i innych pisarzy późnego oświecenia Europie Środkowo-Wschodniej;
- C. Idea mecenatu prywatnego i tworzenia instytucji *pro publico bono* na przełomie XVIII i XIX wieku;
- D. Kultura i społeczeństwo przełomu XVIII i XIX wieku;
- E. Kolekcjonerstwo na przełomie XVIII i XIX wieku.

Konferencja stacjonarna odbędzie się w **Bibliotece Narodowej Austrii** (1. dzień) oraz w **Instytucie Polskim** (2. dzień) w dniach **18-19 czerwca 2026 r.**

Zapraszamy do zgłaszania abstraktów na adres: ossolinski.conference@ossolineum.pl oraz had-slg@onb.ac.at

Organizatorzy nie przewidują możliwości prezentacji online.

Języki konferencji: **polski i niemiecki** (tłumaczone symultanicznie), **angielski** (bez tłumaczenia).

Czas prezentacji: maksymalnie **20 minut**.

Udział w konferencji jest **bezpłatny**. Organizatorzy zapewniają nocleg (2 doby), istnieje również możliwość uzyskania zwrotu całości lub części kosztów podróży.

Harmonogram:

Nadsyłanie abstraktów: **31 stycznia 2026 r.**

Decyzja o przyjęciu referatów: **15 lutego 2026 r.**

Ostateczny program konferencji: **15 marca 2026 r.**

Termin rejestracji bez referatu: **31 maja 2026 r.**

W przypadku udziału bez referatów nie pokrywamy kosztów noclegu i podróży.

Czekamy na Państwa propozycje i zapraszamy do Wiednia w 2026 roku!

Organizatorzy i partnerzy konferencji:

- Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu
- Biblioteka Narodowa Austrii
- Instytut Polski w Wiedniu
- Wydział Studiów Historycznych i Kulturowych Uniwersytetu Wiedeńskiego
- Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego
- Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego
- Stacja Naukowa Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu

***(Nie)zapomniany Wiedeńczyk.
Konferencja z okazji 200-lecia śmierci Józefa Maksymiliana Ossolińskiego***

Biblioteka Narodowa Austrii (1. dzień) i Instytut Polski (2. dzień) – 18–19 czerwca 2026 r.

Prosimy o wypełnienie załącznika w języku angielskim oraz w języku referatu.

English	Język wystąpienia / Sprache des Vortrags
Name:..... Academic degree: Affiliation:.....	Imię i nazwisko / Name: Tytuł naukowy / Akad. Titel: Afiliacja / Zugehörigkeit:
Title of the paper:	Tytuł wystąpienia/ Titel des Vortrags:
Abstract (up to 250 words):	Abstrakt / Zusammenfassung (do 250 słów / bis zu 250 Wörter):
Proposal for inclusion in the thematic panel (please circle one or more letters) A B C D E	Propozycja do uwzględnienia w panelu tematycznym (proszę zaznaczyć jedno lub kilka pól) // Vorschlag zur Aufnahme in das thematische Panel (bitte kreuzen Sie ein oder mehrere Kästchen an) A B C D E